

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2010-3040028

Projektnamn Blekinge Utveckling i Samverkan	Diarienummer 2010-3040028
--	------------------------------

Slutrapport genomförande

Sammanfattning

Ge en sammanfattande beskrivning av projektidé och framkomna resultat.

Länsbygderådets projekt Blekinge Utveckling i Samverkan (BLUTSAM) har under två år arbetet med kompetensutveckling av småföretag på den blekingska landsbygden. Vi har valt denna målgrupp för att vi ser den som en mer eller mindre bortglömd grupp som är otroligt viktig för en fortsatt levande landsbygd.

108 av länets småföretag har deltagit. Projektet har sammanlagt genomfört 13 478 timmar av olika kompetenshöjande aktiviteter för 263 unika deltagare. Aktiviteterna har utgått från de behov av kompetensutveckling som funnits i företagen och som kan bidra till företagets utveckling och stabilitet. Till största del har det handlat om kortare kurser men även längre utbildningsprogram, utbildningsresor, nätverksmöten och webbutbildningar har ingått. Samtliga aktiviteter har upphandlats av externa leverantörer.

Resultatet har visat sig på många sätt. Dels har både individer och företagen kunnat utvecklas och breddat sig med hjälp av den nya kompetensen. Gruppen småföretag på landsbygden har också lyfts fram i olika sammanhang som en otroligt viktig men ofta outnyttjad resurs för länets tillväxt och hållbarhet. Dessutom har nya nätverk bildats och samarbetet mellan företagen ökat.

Projektet har även visat på hur en ideell organisation kan bidra till företags utveckling och fungera som en kontaktyta mellan offentlig verksamhet och företagsvärlden. Länsbygderådets organisation med lokala kommunbygderåd och utvecklingsgrupper har bidragit med värdefull hjälp och viktiga kontakter.

Projektets resultat

- Redogör kortfattat för det problem och de behov som projektet avsåg att fokusera kring.
- Redogör för projektets ambitioner att göra skillnad, det vill säga hur lösa problemet på ett bättre sätt. Ta utgångspunkt i den eller de programkriterier (lärande miljöer, samverkan, innovativ verksamhet, strategisk påverkan) som projektet valt, men också där så är aktuellt hur aktiviteterna av transnationell och regionalfonskaraktär bidragit.
- Vilka resultat och förslag till goda lösningar har projektet lett fram till?
- Vilken påverkan och genomslag har projektet åstadkommit på individnivå, organisationsnivå och system- och strukturnivå?

Problem och behov

Under förstudien kunde vi konstatera att det finns ett stort och eftersatt behov av kompetensutveckling hos den grupp av företag som vi vänt oss till. Generellt har man i Blekinge en ganska låg utbildningsnivå. Utan att säga att det alltid är så, vågar vi ändå påstå att många av de småföretagare på landsbygden som vi mött stämmer väl in i bilden av förhållandevis lågt utbildade. Därmed inte sagt att de har låg kompetens för att utföra det arbete de gör. Många är tvärt om väldigt duktiga. Däremot kan man möjligen se en brist i bredden av både kunskap och kontakter. En del av deltagarna var också ganska nervösa inför att genomgå utbildningarna. Detta kan komma av att man har ganska små och kanske dåliga

erfarenheter av tidigare utbildning.

Småföretagare på landsbygden är lite av en bortglömd grupp och har inte så mycket kontakt med varken myndigheter eller företagsnätverk. Förklaringen är enkel. Avstånd är ett hinder för möten och annat. Ändå har företagen en otrolig viktig funktion för att skapa sysselsättning och hålla landsbygden levande. Detta är en av de viktigaste faktorer som från början gjorde att Länsbyggerådet engagerar sig i frågan och tog på sig rollen som projektägare.

Under förstudie och projektets gång har vi många gånger blivit förvånade över hur lite kontakt företagen har med varandra och ex vis myndigheter. Inte nödvändigtvis så att man ser andra företag som konkurrenter men man tar sig helt enkelt inte den tid som krävs för att skapa nätverk och inleda samarbete. Det skulle behövas någon lite fristående och opartisk som tar initiativ till träffar och bygga nätverk. De hantverk- och företagarföreningar som förr fanns lite överallt lyser idag med sin frånvaro. Även Länsstyrelse och andra myndigheter har sällan tid att kontakta småföretagarna på landsbygden. Inte ens utbildningsarrangörerna tycker att gruppen är värd att satsa resurser på.

Önskad påverkan

Rätt kompetens skapar trygghet och handlingsförmåga hos individen och ett mer effektivt och stabilt företag, redo att möta omgivningen krav. De kompetenshöjande aktiviteterna vi genomfört i projektet riktar sig till enskilda individer. Samtidigt påverkas också indirekt strukturer hos både företaget där personen jobbar och omgivning utanför det direkta arbetet. För att åskådliggöra detta har vi försökt använda en modell med tre nivåer.

- Hos Individ

Kompetens är som bekant alltid knutet till ett specifikt område. Kompetensutveckling leder då till ökad handlingsförmåga inom detta område. De kompetensområden som varit aktuella att genomföra aktiviteter inom utgår från de behov som finns i företagets nuvarande och framtida verksamhet. Personens höjda kompetens tryggar då dennes roll i företagets organisation men ger också ökade möjligheter att få anställning inom nya företag.

Den person som känner sig säker i sina arbetsuppgifter utvecklar en ökad trygghet och självkänsla.

För många som är ovana vid planerad och kontinuerlig kompetensutveckling i sitt arbete kan det kännas osäkert och stressande att "gå på kurs". Att, som man säger, lära att lära är en viktig egenskap för individens fortsatta yrkesliv.

- På företag

Att arbeta med systematisk planering av verksamhetens kompetensutveckling är långt ifrån självklart för alla småföretagare. I samband med projektets förstudie fick alla ansvariga stifta bekantskap med en modell som hjälper till att skapa struktur i detta arbete.

Personalens kompetensutveckling inom de områden som används i jobbet ger effektivare kärnverksamhet för företaget.

Genom att vid behovsinventeringen även blicka 5 år framåt i tiden gör att eventuella framtida verksamhetsområden kommer att vara lättare att införa och fungera bättre.

- Bland omgivning

Ett litet företag har ofta svårt att klara sig helt själv. Detta gäller inte minst om företaget dessutom ligger lite otillgängligt. Ökat samarbete är därför nödvändigt och många gånger helt livsavgörande för små företag. Projektet har från början ett uttalat mål att främja och skapa nätverk som stödjer företagets verksamhet.

Vi har fått se många småföretag som drivs på ett bra sätt. Genom projektet vill vi även synliggöra goda exempel för både myndigheter och andra. Genom att lyfta upp dessa bidrar vi till bättre förutsättningar för fortlevnad men ger också inspiration till efterföljare.

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2010-3040028

Länsbygderådets och dess moderorganisation Hela Sverige ska Leva har traditionellt inte arbetat så mycket med företag utan inriktat sig mer mot ideella föreningar. Genom att i projektet sprida exempel på vilken viktig roll landsbygdsföretagen spelar för ortens utveckling så vill vi också inspirera andra att jobba vidare i andra delar av landet.

Vi ser småföretagen på landsbygden som en viktig men ofta bortglömd resurs för länets tillväxt. Genom projektet vill vi lyfta upp och tydliggöra detta för andra organisationer. Detta gäller till exempel tjänstemän och politiker i kommuner, region och länsstyrelse, i första hand regional men även nationellt.

Lite projektfakta

Antal unika personer som deltagit i någon kurs eller annan aktivitet har varit 263 st. Av dessa har 118 st eller 45% varit kvinnor.

Kompetenshöjande aktiviteter har genomförts inom 195 olika områden, varav flera har körts i flera omgångar. Det totala antal genomförda utbildningstimmar uppgår till 13 478. Detta motsvarar en genomsnittlig utbildningstid på 51 tim / pers.

Antal deltagande företag i projektet var från början 108 st. Av olika anledningar hoppade 6 st företag av utan att genomföra några aktiviteter. Avhoppet berodde bland annat på att företagen avvecklats eller att de helt enkelt inte längre ville delta. Av de kvarvarande 102 företagen deltog knappt 80% (81 st) i någon aktivitet.

Av den ursprungliga projektbudgeten på 8 353 925:- kr återstod efter neddragningarna 7 907 312:- kr. Projektbudgeten överskreds. I skrivandets stund är den överskridande summan inte fastställd eftersom samtal pågår med berörda företag. Om alla omkostnader skulle tas av projektägaren så hamnar den överskjutande delen på ca 220 000:- kr.

Resultat o förslag på lösningar

Med ledning av utvärderingen och alla de otaliga samtal vi haft med deltagarna vågar vi påstå att projektet gett resultat i samtliga tre nivåer vi beskrivit ovan. De deltagande individerna har höjt sin kompetens och fått en större förståelse och längtan efter vidare kompetensutveckling. Även företagets samlade kompetens har höjts och flertalet uppger att de utvecklat sin verksamhet och fått en större förståelse för hur kompetensutveckling kan bidra till verksamhetens framtida tillväxt. Även omgivningen har fått upp ögonen för småföretagen på landsbygden och ser de i högre grad som en resurs för tillväxt och hållbarhet.

Vi skulle säkert kunna skriva en hel bok om alla de positiva samtal vi haft. Det är naturligtvis omöjligt att med säkerhet påvisa exakt vilken roll projektet haft i företagets utveckling. Vi kan dock ge ett par exempel på företagare som själva påstår att projektet påverkat den på ett positivt sätt.

En ensamföretagare inom trädgårdsnäringen har genom projektet breddat sin kompetens och fått ny inspiration i samband med resor och nätverksmöten. Företaget erbjuder nu ett bredare sortiment av växter och annat. Hon har även gjort en lite besökssträdgård efter inspiration från den Englands resa hon deltagit på. Företagets omsättning har höjts betydligt. Enligt henne själv funderade hon tidigare på att avveckla verksamheten och söka annat jobb. Idag är företaget välbesökt och hon har kunnat anställa ytterligare en person på deltid.

Ett företag som tidigare levte på sitt jordbruk och sin lanthandel har nu kunnat öppna en matservering och erbjuder konferenspaket. De utbildningar inom restaurangbranschen som projektet genomfört har varit avgörande för att ta steget att satsa på ytterligare en nisch. Från att nästan ha varit en fritidssysselsättning för ägarna så har ytterligare två personer anställts på heltid och en kock på deltid.

Syfte och mål med projektet

- Redogör för projektets syfte/projektmål, delmål och avsedda resultat.
- Vad har projektet uppnått i förhållande till mål och planerat upplägg? Redogör dels med kvantitativa mått, dels kvalitativt i form av till exempel erhållna kunskaper och förändringar i attityder, riktlinjer, beteende etc.
- Vilket lärande åstadkom ni i projektet såväl internt som externt?
- Redogör för orsaker till avvikelser i förhållande till planerad verksamhet i projektansökan och hur detta har påverkat projektbudgeten.

Länsbygderådet har som övergripande mål att arbeta för en levande landsbygd. Vi ser idag hur allt mer av service och boende koncentreras till tätorterna. Detta är en utveckling som på lite sikt knappast gagnar någon. Inte minst ur hållbarhetssynpunkt är det viktigt att landsbygden kan leva vidare och utvecklas i takt med nya behov.

En av nycklarna för att människor ska kunna fortsätta bo och verka även utanför tätorterna är att där finns sysselsättning. Att man helt enkelt kan jobba och försörja sig där man bor. Tittar man lite närmare så finns det fullt av småföretag ute på den blekingska landsbygden. En grupp som lätt blir bortglömd men som både behöver och är värd att uppmärksammas och stödjas. Vi tror att ökad kompetens och samverkan stärker både individ och företag.

Syfte

Syftet med detta projekt har enligt ansökan varit: att utveckla kompetensen på personalen hos de deltagande företagen och på så sätt stärka både individer och företag. Med detta bidrar vi även till en levande landsbygd så att företag kan leva vidare och utvecklas samtidigt som det ger möjlighet för människor att även bosätta sig utanför stadskärnorna.

I den externa utvärdering som gjorts av projektet så tas frågan upp om projektet hjälpt till att stimulera företagande på landsbygden. På en skala där fem motsvarar Ja, absolut så hamnar medelvärdet av svaren på 4,2. Detta tillsammans med alla samtal och uppmärksamhet vi fått runt projektet gör att vi vågar svara att vi lyckats nå projektets syfte.

Mål

I ansökan bröt vi också ned det övergripande syftet till mätbara mål. Vi ska här kort kommentera dessa. För en mer utförlig beskrivning hänvisas till den externa utvärderarens rapport.

Det första målet handlade om att stärka de deltagande företagens fortlevnad genom att höja de deltagande individernas kompetens. Vid projektstart fanns 108 deltagande företag med sammanlagt 313 personer. Under resans gång försvann av olika anledningar 6 företag med 15 personer. Utifrån detta fanns alltså 298 personer kvar i projektet. Detta är dock en siffra som inte är exakt utan förändras över tid. Under projektperioden har flera personer både hunnit sluta och anställas i de deltagande företagen. Utifrån den statistik vi lämnat löpande till SCB så har 263 unika personer deltagit i någon aktivitet. Alltså har nästan 90% av deltagarna deltagit i någon av projektets kompetenshöjande aktiviteter.

Nästa mål handlar om deltagarna har upplevt att deras kompetens ökat och att de känner större säkerhet i sitt arbete. I den externa utvärdering som gjorts uppger 92% att projektet lett till ökad kompetens.

Dessa båda första målsättningar fokuserar på projektets kärnfråga att ge deltagarna högre kompetens genom kurser och andra aktiviteter. För båda var gränsen för målsättningen 80%. Detta har alltså nåtts med råge.

Det tredje målet handlar om den information som getts om de tvärgående områdena tillgänglighet och jämställdhet. I enkätundersökningen uppger 56% att de deltagit på något möte. Betydligt färre än de 80% vi satt upp som mål.

Från start planerade vi att löpande genomföra ett antal informationsträffar som berörde hur projektet framskred men också informera om tillgänglighet och jämställdhet. Första halvåret genomfördes också tre träffar men ytterligare två fick ställas in på grund av för få deltagare. Vi omprövade då denna metod att nå ut med informationen och koncentrerade oss istället på att besöka företagen på plats. En avvikelse som vi såg som nödvändig för att över huvud taget få med så många som möjligt.

Det sista målet berör samverkan och aktiviteter som stärker samarbetet bland de företag som arbetar inom samma verksamhet eller geografiska område. I enkätundersökningen uppger 52% att de kunnat utveckla sin verksamhet tack vare de nya kontakter de fått genom projektet. Alltså ungefär som de 50% vi satt som mål.

På ett sätt kan man se hela projektet som kontaktskapande. Dels har vi haft några informationsträffar men också mer riktade nätverksträffar för några branscher som trädgårdsföretag och lanthandlare. Men också många av kurserna har fungerat som förmedlare av viktiga affärskontakter. Speciellt gäller de utbildningsprogram inom sälj och marknadsföring som vi utvecklat tillsammans med Lexicon.

Avvikelser

Sammantaget tycker vi själva att vi på ett gott sätt nått de mål vi satt upp för projektet. Samtidigt har vi försökt vara lyhörda och anpassat oss efter de förändrade behov som uppkommer under projektperiodens gång. Två år eller två och ett halv år kan tyckas vara en kort tid för ett så här omfattande projekt. Men för många företag kan den innefatta stora förändringar.

En detalj som ändå är värd att ta upp i något sammanhang är de ändringar av budgeten vi behövt begära vid flera tillfällen. Vid ett par tillfällen har de handlat om mindre omfördelningar på grund av de förändringar i arbetssätt vi sett oss tvungna att göra för att arbetet ska fungera bättre. Men vid ytterligare ett par tillfällen har vi också behövt att skriva ned budgetens totalsumma därför att något företag inte längre ville eller kunde delta. Vi har också blivit uppmanade att justera ned budgeten därför att vi inte upparbetat kostnaderna i rätt takt. Totalt rörde sig detta om ett bortfall på ca 450 000:- kr.

Visst kanske det såg ut som att vi inte skulle hinna med allt när vi hade ett år kvar. Som befarat ökade dock efterfrågan under de sista månaderna. I efterhand kan vi konstatera att vi inte förbrukade den ursprungliga summan i budgeten men dock överskred den justerade nivån med ca 150 000:- kr. Ett misstag som innebär massa extra jobbiga samtal och att Länsbygderådet ändå själv får stå för en del av projektkostnaderna.

Projektet har i stort följt uppsatta planer och inga större avvikelser har skett.

Arbetsätt

Vad var ert huvudsakliga arbetsätt? Beskriv kortfattat vilka metoder, utbildningar och andra aktiviteter som användes. Vad i metoderna och aktiviteterna var det som gjorde skillnad, d.v.s. som ledde fram till det önskade resultatet? Beskriv eventuellt nya metoder eller material som tagits fram i projektet.

Även om projektet tog alla externa kostnader för utbildningar och andra aktiviteter så kan man säga att de deltagande företagen fick stå för arbetstiden som sin egeninsats. För en liten företagare med begränsade resurser av både tid och pengar så kan detta vara nog kännbart.

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2010-3040028

Vi ansåg därför redan från början att det var viktigt att de insatser som skulle göras verkligen levde upp till de behov av kompetensutveckling som deltagarna hade. Allt skulle genomföras på ett sätt så att deltagarna fick ut så mycket som möjligt av varje avsatt timme. Dels skulle själva aktivitetens genomförande hålla hög kvalitet men också vara väl anpassad vad gäller innehåll. Så långt som möjligt skulle vi också undvika långa resor och övernattningar. För att få ihop detta så bra som möjligt krävdes nära kontakter med både deltagare och arrangörer.

Deltagare

Så här i efterhand kan vi konstatera att vi nog från början hade en ganska naiv syn på hur lätt det skulle vara att ha kontakt med deltagarna. Eftersom alla sagt att de hade behov av projektets tjänster och gärna ville vara med så trodde vi nog att kommunikationen skulle flyta på av sig själv med bl a informationsmöten och mailkontakter. Ganska snart blev vi varse att så enkelt fungerar det inte. Veldig få kom på våra informationsmöten. Och de som kom var de som redan var väl insatta. Mail och andra utskick kunde man aldrig vara säker på om de hade lästs. Det enklaste hade naturligtvis varit att slå sig till ro med att vi når de vi når och de andra får skylla sig själva. Men med tanke på vår målsättning så var det ju just de som var svåra att nå som bäst behöver projektets tjänster.

Många av projektets deltagande företag uppgav att dom har väldigt lite kontakt med myndigheter eller kollegor i andra företag. Förvånande nog verkar företagarorganisationer och nätverk inte riktigt nå ut till landsbygden. De nätverksträffar som anordnas av olika aktörer har gärna en tendens att samla de företagare som är lokaliserade i tätorterna. Och de mindre som ligger avsides hamnar lätt utanför. Att det är så här kanske skulle vara enkelt att förklara. Men det innebär hur som helst att en viktig resurs och tillväxtfaktor inte tas tillvara på det sätt som de är värda. En outnyttjad och nästan bortglömd möjlighet för tillväxt av både företagen själva och samhället i stort.

Projektets deltagare är utspridda över hela länet. Detta innebar att det inte var så enkelt för projektledaren att söka upp de deltagande företagen annat än någon enstaka gång under projektperioden.

Länsbygderådet i Blekinge, som ägde projektet, är en länsöverskridande ideell organisation. I varje kommun finns kommunbygderåd som i sin tur har lokala utvecklingsgrupper som medlemmar. Detta är en struktur som mycket väl kan användas vid kommunikation med deltagarna. Genom att nyttja organisationens lokala kontakter så var de enklare att kommunisera med deltagarna. Efter en tid började vi också se detta som ett mål i sig. På detta sätt kunde vi inte bara genomföra de planerade aktiviteterna utan skapade också nya kontakter och strukturer inför framtiden. Om inte annat så kan Länsbygderådet och dess lokala organisation fungera som framtida kontaktförmedlare i olika ärenden som rör företag och landsbygd.

Den mesta delen av kommunikationen med företagen sköttes direkt av projektledningen via telefon och e-post. Länsbygderåden med dess kommunbygderåd har fungerat som en mycket viktig resurs för att underlätta detta arbete. När något speciellt var på gång kunde de lokala representanterna påminna och förklara direkt på plats hos deltagarna.

Upphandlingar och genomförande av aktiviteter

Behoven av kompetensutveckling utgick från vad företagen jobbar med idag och vad de ser för möjliga utvecklingsområden om fem till tio år. I samband med förstudien gjordes en behovsinventering hos varje företag som var nedbruten på individnivå.

Hur noga man än är med planeringen så förändras verkligheten ibland på ett sätt som inte går

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska socialfonden

Diarienummer
2010-3040028

att förutse. Vi var därför tvungna att hela tiden kontrollera med företagen om de insatser som planerats verkligen fortfarande var aktuella. I de flesta fall stämde de bra men i en del fall hade behoven förändrats eller helt bytt inriktning. Som exempel kan nämnas en lanthandel som öppnade en matservering eller ett trädgårdsföretag som började förädla frukt och bär. Också nyanställningar innebar nya behov av kompetensutveckling.

Utifrån förstudien hade en lista med önskade aktiviteter sammanställts och publicerats på projektets hemsida. Här kan alla tänkbara leverantörer se alla efterfrågade områden. Många leverantörer hörde också själva av sig för vidare diskussioner. Detta gällde i första hand lite mer allmänna inriktningar som marknadsföring och försäljning. I de mer smala områdena som ex vis programmering av maskiner så fick projektledningen själva söka upp möjliga leverantörer. I detta arbete tog vi också ibland hjälp av företagen själva som i många fall har bra koll på sina respektive områden.

I bedömningen av leverantörerna tog vi förutom innehåll också hänsyn till tidpunkt och genomförandeort. I många fall bad vi helt enkelt den utvalda leverantören själv ta kontakt med deltagarna och komma överens om tid och plats. Detta gällde ex vis datorkunskap som ofta genomfördes på plats hos deltagarna. En av våra lite äldre kvinnliga deltagare sa efteråt att hon gått på flera allmänna kurser tidigare men att det var först nu, då hon fått vägledning på plats och med sin egen utrustning, som hon verkligen började förstå och nu kunde utnyttja sina programvaror på ett effektivt sätt.

Inom mer allmänna områden sköttes det mesta av anpassningen genom samtal mellan projektledare och leverantör. Ett lyckat område som kan nämnas är marknadsföring. Efter urval av leverantör satte vi oss ned med dem och gick igenom alla samtal projektledningen haft med deltagarna. På så sätt formades både innehåll och sätt att genomföra kurserna. Detta spred sig snabbt hos deltagarna och många som inte tidigare tänkt på marknadsföring som prioriterat behov efterfrågade också denna inriktning. Förutom det väl anpassade genomförandet kunde vi på så sätt också förmedla nya kontakter mellan olika företagare. Kontakter som i många fall lever vidare efter avslutad kurs.

Den enskilt största aktivitet som genomförts i projektet var den utbildningsresa till England för de ingående trädgårdsföretagen. Förutom nya kunskaper och massor av inspiration så svetsades även gruppen samman till ett naturligt nätverk. Ett lyckat arbetssätt som också kan rekommenderas för andra.

Ekonomi

Projektet har redovisat sina kostnader och aktiviteter en gång i månaden till ESF och SCB. Detta har fungerat mycket snabbt och smidigt. Ganska omgående kom vi in i de former som efterfrågades. När några oklarheter kvarstod i någon redovisning fick vi snabbt påpekande om detta som vi sedan kunde komplettera eller rätta till. Utbetalningarna har som regel kommit inom en eller två veckor. Något som vi gärna berättar om för andra förvånade och avundsjuka projektägare.

Trots den snabba handläggningen från ESF:s sida så hade vi ändå stundtals problem med likviditeten. Detta gällde speciellt det sista halvåret av projektperioden då efterfrågan på aktiviteter höjdes kraftigt. Förutom vår egen kassa på en halv miljon och ett förskott från ESF på 250 000:- kr så behövde vi ta en bankkredit på ytterligare 250 000:- kr. Men när månadsomsättningen vid några tillfällen hamnade runt 600 000:- kr så hann kassan sina innan redovisningen hunnit bli gjord och godkänd. Trots detta har vi klarat oss igenom hela projektet utan några betalningsanmärkningar.

Deltagande aktörer i projektet

Redogör för vilka aktörer (organisationer, företag, myndigheter) som ingick i projektet, samt vad de konkret bidrog med, både vad gäller engagemang, ekonomiska resurser och påverkansarbete. Redovisa dessutom arbete i projektgrupp, styrgrupp och/eller referensgrupp samt gruppernas sammansättning. Hur har grupperna fungerat?

Projektets styrgrupp speglar väl de aktörer som varit aktiva i projektet. Gruppen har bestått av representanter från:

- Länsbygderådet i Blekinge (4 pers)
- Länsstyrelsen i Blekinge län (1 pers)
- Region Blekinge (1 pers)
- Hela Sverige ska leva (1 pers)
- ESF (1 pers)

Gruppen har träffats ca en gång per kvartal för att få information om och diskutera projektets genomförande. Deltagarna har varit aktiva med råd och också hjälp till med ex vis nödvändiga kontakter. Gruppens könsfördelning har varit 50/50.

Dessutom tillkommer naturligtvis de 107 deltagande småföretagen och ett otal kursleverantörer.

Slutligen har vi varit i kontakt med länets samtliga kommuner men dessa kan knappast betraktas som om de varit aktivt deltagande utan har mer varit tillgängliga för utbyte av information.

Jämställdhetsintegrering

Redogör för hur ni arbetat med jämställdhetsintegrering i ert projekt. Relatera till projektplan och utmaningar under arbetets gång.

Tidigt under projektperioden genomförde vi tillsammans med ESF:s processtöd en heldags utbildning om jämställdhet för projektets styrgrupp. Projektledare plus en representant från styrgruppen deltog dessutom på en fördjupning inom ämnet som även den arrangerades av ESF.

Vid de informationsmöten som genomfördes togs frågan upp genom information och diskussion. Tyvärr genomfördes inte så många informationsmöten som först planerats. Frågan togs dock upp i ett av de informationsbrev som skickades ut till alla deltagare. På ett sätt är det svårt för oss att påverka genomförandet eftersom detta ofta sköttes av andra. De kursleverantörer vi hade mer omfattande samarbete med blev också informerade om de krav på jämställdhet projektet ställer. Alla verkade fullt införstådda med detta och vi har inte fått några signaler om problem.

En farhåga vi hade från början var att könsfördelningen vid genomförandet av aktiviteterna inte skulle spegla fördelningen i företagen. Något som statistik från andra kursarrangörer tidigare visat. Vi följde därför upp vilka som deltog i vårt projekt. Könsfördelningen i de deltagande företagen visade på 48% kvinnor. Siffrorna från uppföljningen visade på 45% deltagande kvinnor. En svag underrepresentation men ändå ingen större avvikelser.

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Redogör för hur projektet arbetat för att förverkliga visionerna vad gäller tillgänglighet i projekt. Relatera till projektplan och utmaningar under arbetets gång.

Inget som vi kan påverka ska hindra någon att delta på projektets aktiviteter. En självklar regel som vi försökt leva efter. Vad vi känner till har ingen heller stängts ute.

Vår tanke var från början att ha flera informationsmöten för deltagarna då vi också behandlade frågan om tillgänglighet. Vid det första välbesökte mötet medverkade en person från ESF:s processtöd. Vid de två efterföljande träffarna var det så lite deltagare att vi valde att göra en kortare presentation själva. Efter detta bytte vi, som tidigare nämnts, strategi för informationsspridning. Vid våra samtal direkt med företagarna har vi hela tiden haft frågan om tillgänglighet levande. Om någon fråga dök upp diskuterade vi den direkt och gjorde de åtgärder som krävdes.

I samband med förstudien ställdes också frågan till alla företag om de hade någon anställd med speciella behov för genomförandet av de planerade aktiviteterna. Enbart ett par företag uppgav att de hade detta. Något som vi också tog hänsyn till genom att informera arrangören. I ett fall fick vi anpassa resorna till aktiviteten.

Vi har även varit noga med att den information som tagits fram och spridits har varit utformat på ett sådant sätt att det ska vara lätta att läsa och förstå. Trots detta har vi någon gång fått signaler om att informationen inte gått fram och att mottagaren har haft svårt att förstå skriftlig information. Detta är ytterligare en orsak till att vi satsat mer på muntlig kommunikation.

Regionala prioriteringar

Redogör för de eventuella regionala prioriteringar som ni arbetat med.

Vi har inte arbetat speciellt med några regionala prioriteringar.

Spridning och påverkansarbete

Redogör för hur ni arbetat med spridning och påverkansarbete.

- Vilka personer/organisationer har ni riktat er till?
- Hur kan projektets idéer och erfarenheter omsättas i annan verksamhet?
- Vilka ytterligare insatser för påverkansarbetet skulle behövas för att nå dit ni vill? Vem/vilka bör göra det?

Spridning av projektets resultat har kommit att bli mer omfattande än vad vi tänkt från början. Det känns naturligtvis bra att det är många som är intresserade av projektet och gärna vill ha mer information.

Projektet har hela tiden haft en hemsida med lite grundläggande information och kontaktuppgifter. Vi gjorde också en broschyr med liknande innehåll. Målgruppen för detta har varit den breda publiken som vill veta lite mer om vad vi gör.

Liksom för förstudien har vi även gjort en kort video som sammanfattar projektet. Även denna riktar sig till en bredare grupp och har visats i samband med våra möten och dessutom spridits via vår egen och andras hemsidor.

På hemsidan har också funnits en lista med önskad upphandling. På så sätt har alla de leverantörer som ville lämna anbud haft möjlighet att se vad som efterfrågats.

Vid tre tillfällen har de lokala tidningarna skrivit om projektet. Även detta har ju då riktat sig till den breda publiken.

I projektets styrgrupp har bl a ingått representanter från Länsstyrelsen i Blekinge län samt

Region Blekinge. Förutom att påverka styrningen av projektet har dessa även tagit löpande del av resultat. Båda har varit aktiva med att sprida informationen inom sina egna organisationer och kontakter.

Genom ESF:s försorg har det bildats ett Blekingenätverk mellan olika projekt i länet. Även här har vi fått möjlighet att sprida information av våra egna resultat men även ta del av andras. Nätverket blev även inbjudna till möten vid ett par tillfällen då vi fick möjlighet att informera våra regionala politiker om projekten.

Den största satsning som vi planerat från början var projektets medverkan vid ett seminarium på Landsbygdsriksdagen 2012. Ett tusental deltagare från hela landet samlades då i Ronneby. De flesta deltagarna kom från någon av Hela Sverige ska Levas medlemsorganisationer men även många politiker och offentliga tjänstemän var på plats. Tillsammans med ESF och Tillväxtverket fick vi möjlighet att presentera projektet och tala mer om hur viktiga småföretagen på landsbygden är för tillväxt och hållbarhet. Vår broschyr delades också ut till alla deltagare.

Projektet har medverkat på Länsbygderådet i Blekinges årsmöte de tre senaste åren. Där samlas ett hundratal representanter från länets ideella föreningar.

Efter detta fick vi också ansvar för att hålla i seminariedelen vid Hela Sverige ska levas riksstämman i Stockholm 2013. Även detta gjordes i samarbete med ESF och Tillväxtverket och hade fokus på småföretagen på landsbygden. De ca 100 deltagarna kom från hela landet. Till mötet var även alla Blekinges riksdagsmän inbjudna. Tyvärr kom bara en men de övriga har i alla fall fått information om projektet och flera hörde av sig och ville beklaga att de inte hade möjlighet att delta.

Eftersom många tyckte att vi hade ett angeläget budskap så blev vi dessutom inbjudna till Länsbygderådet i Halland och Norrbotten. Vid träffen i Halmstad medverkade enbart vi från projektet. Deltog gjorde Länsbygderådets styrelsen samt någon extra. Vid träffen i Luleå medverkade även ESF. Deltagare där var förutom Länsbygderådet även Landstinget, Länsstyrelsen och lokala företagare.

Förfrågningarna om att vi ska komma och sprida resultat från projektet har fortsatt även efter avslut. Senast har vi blivit inbjudna av Folkpartiet i Småland som tydligt hört talas om oss.

Under våra föredragningar har vi inte enbart berättat om själva projektet utan också lagt mycket fokus på att lyfta fram småföretagen som tillväxtresurs. Antagligen är det därför intresset varit så stort både lokalt, regionalt och nationellt. På så sätt har vi lyckats lyfta fram både de ideella arbetet som görs i bl a Länsbygderåden samt våra deltagande småföretag. Vi kan se direkta resultat genom att Hela Sverige ska leva och flera regionala Länsbygderåd nu bestämt sig för att ge företagen på landsbygden mer utrymme i deras arbete.

Extern utvärdering

Redogör för hur den externa utvärderaren (om det är aktuellt) konkret bidragit i projektarbetet. Vilket stöd har det varit för projektledningen och hela projektet?

I början av projektperioden upphandlade vi en tjänst för en extern uppföljning och utvärdering. Valet föll på en person i närområdet som har stor erfarenhet av arbete vid både högskola och studieförbund. Avgörande för valet var att de övriga som lämnade anbud kunde avsätta betydligt mindre tid till samma pris än vad vårt val gjorde. Detta skulle i första hand ha påverkat de kontinuerliga kontakten som vi efterfrågade i en form av följeforskning.

Utvärderaren har följt arbetet på nära håll genom regelbundna träffar med projektledaren. Vid varje möte med styrgruppen har utvärderaren deltagit och lämnat korta delrapporter med kommentarer och förslag. Hon har även medverkat vid tre av våra större spridningskonferenser genom att presentera en sammanfattning av utvärderingens resultat.

Uppföljningen har skett genom en webbaserad enkätundersökning samt kompletterande djupintervjuer.

I övrigt väljer vi att inte djupare kommentera utvärderarens resultat utan hänvisar till den egna rapporten som bilägges.

Egenutvärdering

Redogör för hur ni själva arbetat med att utvärdera ert arbete. Vilket stöd har det varit för projektledningen och hela projektet?

De som arbetat aktivt i projektet har varit en projektledare på heltid och en projektägare på ca halvtid. Dessa har hela tiden haft kontinuerlig kontakt och samtal om hur det går.

De mer formella utvärderingarna av arbetet är de rapporter som ställt samman och skickats månadsvis till ESF och SCB. Även om dessa inte lett till någon personlig återkoppling till projektledningen så har de ändå varit viktiga för att ge en klar bild av vad som görs i projektet.

Vid styrgruppens möte har också en sammanställning gjorts över läget i projektet. Även Länsbygderådets styrelse har fått löpande rapporter. Rapporterna har innehållit information om ekonomi, genomförda aktiviteter, vilka företag som deltagit samt vad som är planerat för den närmaste tiden.

Genom sammanställningarna har de som varit involverade i projektet fortlöpande blivit uppdaterade med den information som de efterfrågat. Vi har också kunnat diskutera ev frågetecken. Speciellt styrgruppen har kunnat ge värdefulla råd och direktiv inför framtiden.

Kommentarer och tips

Vilka tips skulle Du vilja delge framtida projekt? Vad gick bra och varför? Vad gick mindre bra och varför?

Vår erfarenhet säger tydligt att nyckel till framgång är nära kommunikation med alla inblandade parter. Tyvärr fungerar inte utskick i form av brev och e-post inte så väl som man kan tro. Detta fick vi tidigt uppleva själva. Tack vare Länsbygderådets organisation hade vi möjlighet att mer inrikta oss på uppsökande verksamhet.

Projektet har visat att det finns ett behov av de tjänster som vi haft möjlighet att erbjuda genom stödet från ESF. Vi tror att många har att vinna på om verksamheten kan fortgå i någon form, både på individ-, företag- och samhällsnivå. I svaren på den externa enkäten uppgav en stor majoritet av de deltagande företagen att de kan tänka sig att stå för en del av kostnaderna själva. Länsbygderådet i Blekinge arbetar vidare för att permanenta och bredda det arbete vi kunnat göra i projektet.

Ekonomi är ofta ett hinder för att ideella organisationer ska kunna ta på sig att genomföra ett så stort projekt som vi just avslutat. Detta tycker vi är synd eftersom dessa organisationer ofta har mycket de kan bidra med. En snabb handläggning av redovisningar är nödvändig och har i detta projektet fungerat utmärkt. För att ytterligare underlätta är ett förslag att låta

förskottets storlek bestämmas av projektets totala omfattning istället för idag vara fastställt till max 250 000:- kr.

Under förstudien hade vi för avsikt att utveckla en databas anpassad för att administrera vårt projekt. Tyvärr lyckades leverantören inte få ihop detta. Vi letade också efter något standardsprogram utan att hitta något som passade. Istället fick vi förlita oss på vad excel klarar av. Med lite noggrannhet går detta att använda. Det är dock ganska arbetskrävande att göra sammanställningar när det är dags att redovisa. Om vi förstått rätt har det nu kommit ut anpassad programvara på marknaden. Om den fungerar som det sägs är detta säkert en god investering som sparar mycket tid.

Det hade nog underlättat och gett större effekt om vi inriktat oss på företag inom vissa branscher istället för som nu tagit med alla de som ville. Dels hade det varit lättare att samordna anpassade utbildningar. Och dels hade det varit lättare att arbeta med att utveckla nätverk. I vårt projekt kunde vi till exempel se att vi hade en större grupp av trädgårdsföretag. Den sammanlagda nyttan upplevdes nog som större för dessa än för de företag som var ensamma i sin bransch. Samtidigt var arbetsinsatsen per företag också mindre.

Kontaktpersoner

Vilka personer kan den som är intresserad av ytterligare information kontakta?

Projektägare
Länsbygderådet i Blekinge
Bengt Grönblad
070-863 16 38
b.gronblad@telia.com

Projektledare
Anders Andersson
073-444 04 10
anders@blutsam.se

Extern utvärdering
Lena Sjödahl
076-844 91 50
lena-sjodahl@telia.com